

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA • WYDZIAŁ TEOLOGICZNY

poznańskie
studia
teologiczne

tom 22

POZNAŃ 2008

KOMITET WYDAWNICZY
PAWEŁ BORTKIEWICZ, JACEK HADRYŚ, ADAM PRZYBECKI,
ADAM SIKORA, JAN SZPET

REDAKCJA TOMU
FELIKS LENORT, JAN SZPET

12.13.14.111 / T. 22.
2008

Recenzenci tomu:

BOGDAN CZĘSZ, UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA
KAZIMIERZ DOPIERAŁA, UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO
BOGUSŁAW NADOLSKI, UNIWERSYTET KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
ANTONI SIEMIANOWSKI, UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA
ANZELM WEISS, KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI

PUBLIKACJA DOFINANSOWANA Z DOTACJI NA DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWĄ
WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO UAM

BIBL. UAM

ISSN 0209-3472

EO 1136

ISBN 978-83-60598-37-5

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA
WYDZIAŁ TEOLOGICZNY
REDAKCJA WYDAWNICTW
61-111 POZNAŃ, UL. WIEŻOWA 2/4
e-mail: thfacwyd@amu.edu.pl
bibliot@thfac.poznan.pl
tel./fax (0-61) 851-97-43
<http://www.thfac.poznan.pl>

PROJEKT OKŁADKI: PAWEŁ PĄK

KOREKTA: DOROTA DRZEWIECKA

DRUK: SOWA, 01-209 WARSZAWA, UL. HRUBIESZOWSKA 6A

Spis treści

BIBLISTYKA

Teresa Stanek – Rytuály a teksty sakralne. Ku instytucjonalizacji tekstów w judaizmie . . .	7
Julian Sulowski – Bóg – „budowniczy Izraela” i Kościoła. Przesłanie Rdz 2,18-24 w świetle tajemnicy paschalnej Chrystusa	21
Janusz Nawrot – Ojcowskie pouczenie mądrościowe w Księdze Przysłów (1,8-9) . . .	43
Adam Ryszard Sikora – The Oldest Translations of Biblical Texts into Kashubian . . .	55

PATROLOGIA

Antoni Swoboda – <i>Bonum sacramenti</i> w nauce św. Augustyna o małżeństwie	67
Wojciech Szczerba – Podwójne stworzenie a soteriologia Grzegorza z Nyssy	91
Małgorzata Delimata – Małżeństwo oraz jego cele w opinii zachodnich Ojców Kościoła	103

TEOLOGIA MORALNA

Edward Torończak – Geneza wyboru zasadniczego z perspektywy tradycji chrześcijańskiej	117
Jacek Hadryś – Cierpienie na drodze do zjednoczenia z Bogiem Teresy z Los Andes w świetle jej <i>Dziennika i Listów</i>	133
Paweł Kiejkowski – Motyw antropologiczny w encyklice Benedykta XVI <i>Deus caritas est</i>	151

HISTORIA KOŚCIOŁA

Jarosław Moskałyk – Czy Mohyla może być dzisiaj jeszcze symbolem pojednania? . .	163
Adam Drozdek – Defying Rationality: Florensky and Frank	175
Remus Rus – Pogląd chrześcijaństwa prawosławnego na religie świata	189

FILOZOFIA

Peter Kunzmann – Metamorfozy neoplatonizmu	203
Krzysztof Śnieżyński – Filozofia sensu jako odpowiedź na kryzys metafizyki. W stronę nowej <i>filozofii pierwszej</i>	215
Małgorzata Wiertlewska – ON JEST. Metafizyka a język. Parmenides – Wittgenstein – Barańczak	235
Nikodem Zbigniew Brzózzy – O człowieku, cielesności i śmierci w perspektywie filozofii Emmanuela Lévinasa	253
Dominik Rogóż – Holocaust. Horyzont <i>Nowego myślenia</i>	287
Marek Jędraszewski – Partia komunistyczna walcząca z religią i państwo komunistyczne gwarantujące wolność religijną jako teoretyczne podstawy marksizmu-leninizmu w walce z religią i Kościołem katolickim w krajach realnego socjalizmu	299

SOCJOLOGIA RELIGII

Agata Dziuban – System religijny w dobie globalizacji. Inkluzja i fundamentalizm z perspektywy teorii systemowej Niklasa Luhmanna	319
---	-----

*

Adam Ziółkowski – O matriarchacie, bogini-matce i Babie Jadze, czyli najkrótsza historia ludzkości	337
--	-----

Contents

BIBLE STUDIES

Teresa Stanek – Rituals and Sacred Texts. Towards an Institutionalization of Texts in Judaism	7
Julian Sulowski – God – The “Builder of Israel” and the Church. The Message of Gn 2,18-24 in the Light of Christ’s Paschal Mystery	21
Janusz Nawrot – Paternal Wisdom Instruction in the Book of Proverbs (1,8-9)	43
Adam Ryszard Sikora – The Oldest Translations of Biblical Texts into Kashubian	55

PATROLOGY

Antoni Swoboda – <i>Bonum sacramenti</i> in the Teaching of St. Augustine on Marriage	67
Wojciech Szerba – Double Creation versus Soteriology in Gregory of Nyssa	91
Małgorzata Delimata – Marriage and its Purposes in the Opinion of Western Church Fathers	103

MORAL THEOLOGY

Edward Torończak – The Origines of the Fundamental Choice from the Perspective of Christian Tradition	117
Jacek Hadryś – Suffering on the Way to Unity with God of Teresa de Los Andes in the Light of Her <i>Diary and Letters</i>	133
Paweł Kiejkowski – The Anthropological Motive in the Encyclical <i>Deus caritas est</i> of Benedict XVI	151

CHURCH HISTORY

Jarosław Moskałyk – Can Peter Mogila still be a Symbol of Reconciliation Today?	163
Adam Drozdak – Defying Rationality: Florensky and Frank	175
Remus Rus – An Orthodox Christian View of the World Religions	189

PHILOSOPHY

Peter Kunzmann – The Metamorphoses of Neoplatonism	203
Krzysztof Śnieżyński – The Philosophy of Sense as an Answer to the Crisis of Metaphysics. Towards a New <i>First Philosophy</i>	215
Małgorzata Wiertelowska – HE IS. Metaphysics and Language. Parmenides – Wittgenstein – Barańczak	235
Nikodem Zbigniew Brzózzy – On Man, Corporeality and Death in the Perspective of Emmanuel Lévinas’ Philosophy	253
Dominik Rogóż – Holocaust. The Horizon of <i>New Thinking</i>	287
Marek Jędraszewski – The Communist Party Fighting against Religion and the Communist State Warranting Religious Freedom as Theoretical Bases of Marxism-Leninism in its Strife against Religion and the Catholic Church in the Countries of Real Socialism	299

SOCIOLOGY OF RELIGION

Agata Dziuban – The Religious System in the Time of Globalization. Inclusion and Fundamentalism from the Perspective of Niklas Luhmann’s System Theory	319
--	-----

*

Adam Ziółkowski – On Matriarchate, the Mother Goddess and the Wicked Witch or the Shortest History of Humankind	337
---	-----